F. LEEUWENS EN ZOON
GOES
BOEKHANDEL

1860.

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Donderdag 8 November.

Deze courant verschijnt des dingsdags, donderdags en zaturdags.
Binnen deze gemeente en Vlissingen geschiedt de uitgave den avond te voren ten 8 ure.
De abonnementsprijs per drie maanden is f 3, franco per post f 3,40.
Bezorging van advertentien kan geschieden tot tien ure des morgens.

UITGEVERS:
DE GEBROEDERS ABRAHAMS.

De prijs van gewone advertentien is 22 cent per regel; van huwelijks, geboorte, doodbekendmakingen enz. van één tot zes regels f 1,50, voor elken regel daarboven 22 cent; met 35 cent zegelregt voor elke plaatsing. De betaling geschiedt kontant.
Buitengewoon groote letters worden berekend naar de plaats die zij innemen.

[illegible] woensdag avond 8 ure.

Aankondigingen

VAN HET RIJK, PROVINCIALE EN GEMEENTEBESTUREN.

De burgemeester en wethouders der gemeente Koudekerke roepen bij deze sollicitanten op voor de betrekking van **Hulponderwijzer** in die gemeente, op eene jaarwedde van f 300. Zij die daarvoor in aanmerking verlangen te komen, gelieven zich vrijdag den 23 november 1860, om 2 ure, des namiddags, voorzien van de vereischte bewijzen, in persoon aan te melden bij burgemeester en wethouders voornoemd, op het raadhuis der gemeente.

Koudekerke den 6 november 1860.

De burgemeester en wethouders van Koudekerke,
H. BRASSER.
De secretaris,
S. C. LOEFF.

Binnenlandsche tijdingen.

Middelburg 7 november.

De najaarsvergadering der provinciale staten van Zeeland [illegible] avond alhier geopend. Blijkens achterstaand verslag was deze zitting hoofdzakelijk gewijd aan het ter tafel brengen der ingekomene stukken en voorstellen van gedeputeerde staten, en het splitsen der vergadering in afdeelingen.

Onder de voorstellen van gedeputeerde staten is er een tot het doen eener geldleening van f 28,000 tegen 4 pct., voor te verstrekken rentelooze voorschotten tot wegsverbetering, af te lossen in het tijdvak van 1 januarij 1881 tot 1 januarij 1885.

Het voorstel tot het verbeteren van het veer over het Sloe, strekt tot het maken van een grindweg van den straatweg tot den zuidoostelijken hoek van den Suzanna-polder, met een aanlegplaats aan dien hoek.

Door den heer commissaris des konings in deze provincie, wordt heden aan een gedeelte der leden van de provinciale staten een diner aangeboden.

In de heden gehoudene vergadering van den gemeenteraad is onder anderen overgegaan tot de orde van den dag, ten aanzien van een vernieuwd adres der commissie van bestuur over de bijzondere school voor christelijk onderwijs alhier, om wijziging van het voorschrift der policieverordening tot verpligte koepokinenting.

Tot [illegible] hulponderwijzer aan de school voor onvermogenden, is benoemd Joh. Huisman.

De aandeelen nos. 3, 4, 11, 13, 23 en 33 ad f 500 in de geldleening van f 18000, zijn, ter aflossing met 1 januarij 1861, uitgeloot.

Uit Vlissingen meldt men ons:

Jl. zondag nacht is alhier een schrikkelijk ongeluk voorgevallen. Zekere Lust, met meer anderen aan boord van een [illegible] bezig zijnde om een ketting ter reede binnen boord te halen, geraakte met zijne beenen daaronder, op het oogenblik [illegible] takel brak, waarmede deze geheschen werd, met [illegible] gevolg dat de bogt van den ketting over zijne beenen [illegible], het eene been geheel verbrijzelde en het andere [illegible] verwondde. Men vreest dat het verbrijzelde deel [illegible] moeten worden.

— Gisteren voormiddag werd alhier voor het eerst afslag van [illegible] visch gehouden, in het overdekte gebouw op de [illegible], hetwelk [illegible] nieuw is daargesteld, ter vervanging van de oude Vischmarkt, die door den bouw der spuisluis in den mond der Koopmanshaven vervallen is. Bij deze gelegenheid wapperden de nederlandsche vlaggen van het gebouw, terwijl de mand waarin de visch geveild wordt met bloemen was versierd.

---

* Ter burgerlijke teregtzitting van de arrondissements regtbank te Zierikzee op gisteren, heeft de heer H. J. de Blaauw de gevorderde eeden afgelegd als procureur bij gemelde regtbank.

De Nederlandsche staats-courant van gisteren bevat een koninklijk besluit van den 27 october jl., houdende eene nieuwe regeling omtrent de voorwaarden der toelating in Nederlandsch Indie van Nederlanders, andere Europeanen en daarmede gelijk gestelde personen.

Bij de tweede kamer der staten generaal is ingekomen een adres van advocaten en procureurs te Maastricht, houdende *bedenkingen tegen het ontwerp van wet op de regterlijke inrigting*, en waarbij zij verzoeken dat de nieuwe inrigting het volgend stelsel tot grondslag hebbe: 1. de regtbank als gewone regter, niet slechts in naam, maar in werkelijkheid; 2. beperking der contentieuse regtsmagt van den kantonregter in burgerlijke zaken tot een bedrag van f 100, en in strafzaken tot het opleggen eener gevangenisstraf van ten hoogste zeven dagen; uitbreiding zijner volontaire jurisdictie en toekenning van de bevoegdheid, om in zekere gevallen conservatoire maatregelen te bevelen, behoudens beregting daarvan voor de regtbank; 3. verdeeling [illegible] des rijk in arrondissementen en kantons, zonder inachtneming van provinciale grenzen; dien ten gevolge opheffing van sommige regtbanken en kantongeregten, en alzoo bij vermindering van hun getal, uitbreiding van het regtsgebied; 4. opheffing der provinciale geregtshoven, afschaffing van het middel van cassatie, en opdragt van het hooger beroep in burgerlijke zaken aan den hoogen raad; 5. beregting der zware strafzaken in de hoofdplaats der provincien met een talrijk personeel en de plegtigheid, die het onderwerp vereischt; de regtspleging bij gezworenen schijnt een waarborg, die naar de eischen des tijds, niet langer behoort ontzegd te worden en in een constitutioneel land niet mag ontbreken.

Het door den amsterdamschen gemeenteraad aangenomen plan tot conversie en aflossing van schuld komt op het volgende neder: De stad gaat eene leening aan van 18 millioen gulden nominaal. rentende 3½ pct., waarvoor obligatien van f 1000 zullen worden uitgegeven. De opbrengst dezer leening zal dienen tot aflossing der 5 pct. gevestigde schuld en van de nog in omloop zijnde losrenten van 1845. De obligatien zijn voorzien van 20 halfjaarlijksche coupons, ieder van f 17,50, verschijnende 1 augustus en 1 februarij, en, mits niet tot de uitgelote obligatien behoorende, betaalbaar bij de bank. De aflossing zelve zal in 96 jaren plaats vinden. De eerste 16 jaren zal minstens f 80,000 per jaar door uitloting à pari worden afgelost. De telkens door vermeerderde uitloting toenemende bespaarde rente zal tot aflossing gebezigd worden. De nommers van reeds van wege het gemeentebestuur vernietigde aandeelen, deelen niet in de uitloting, maar worden, later uitkomende, door andere vervangen.

De proef ter verbouwing van knol- of zweedsche rapen tot veevoeder, te Frederiksoord genomen, voldoet aan de verwachting. De oogst leverde 400 à 480 mud per bunder, benevens zeer veel loof op.

Benoemingen en besluiten.

LEGER. Gesteld op pensioen ad f 1020, op verzoek, de kapitein J. F. Luth, van het 7e regement infanterie.

CONSULATEN. Erkend als consul, van Sardinie te Batavia, voor Nederlandsch Indie, de heer A. R. J. Cramerus.

Kerk- en schoolnieuws.

De kerkeraad der hervormde gemeente te Gapinge, jl. maandag wettig bijeen gekomen om te voorzien in de vacature, ontstaan door het vertrek van den heer J. I. Crebas, heeft uit het achttal kandidaten, die aldaar eene predikbeurt hadden vervuld, het navolgende drietal gevormd, de heeren A. M. Ch. van Leeuwen, W. Hoornsma Cannegieter en J. J. Doornbos, en daaruititerstond eenparig beroepen den heer A. M. Ch. van Leeuwen, theol. doct. en kandidaat bij het provinciaal kerkbestuur van Overijssel.

— Men spreekt er van, dat een hulp-onderwijzersgenootschap zal worden opgerigt, om de belangen van dien stand te bevorderen.

— Uit de Nieuwe bijdragen van october, benevens uit aankondigingen in dagbladen, kan men opmaken, dat thans reeds 150 hulponderwijzers-plaatsen in ons land vacant zijn. In Zuid- en Noordholland komen op een tractement van f 300 geene sollicitanten, zoo dat vrij algemeen die tractementen tot f 350 en f 400 verhoogd worden.

Burgerlijke stand.

Middelburg.

Eerste huwelijks afkondiging den 4 dezer: E. Pieterse, jm. 19 j. met C. W. van de Poel, jd. 23 j. J. J. van Es, jm. 31 j. met C. W. Houpt. jd. 22 j. J. J. Emans weduwn. 47 j. met M. Groos, weduwe 33 j. P. van Oosten, weduwn. 49 j. met C. Gerritse, wed. 42 j. K. A. Sanderse, jm. 22 j. met M. C. Bool, jd. 27 jaren.

Vlissingen, van 27 october tot 3 november.

Bevallen: M. Groen geb. Busquet, z. C. Dobbelaere geb. Hofman, d. W. J. Wouters geb. Lodewijk, d. A. Mos geb. Hutchison, d. J. van Merkom geb. van den Broeke, d.

Overleden: N. Mets, d. 3 d. S. P. Luitwieler, man van T. Snoeij, 52 j.

Goes, van 27 october tot 3 november.

Gehuwd: A. Vink. jm. 26 j. met J. Breugelmans, jd. 24 j. B. J. Vermande. jm. 34 j. met Q. A. Pilaar, jd. 22 j.

Bevallen: K. Karelse geb. de Schipper. d.

Overleden: B. Voois, man van W. Vermerris, 30 j. A. E. de Bruijne, d. 15 d.

Zierikzee, van 27 october tot 3 november.

Gehuwd: J. Waale, jm. 20 j. met J. de Looze, jd. 23 j. J. van Veelen, jm. 27 j. met L. Phernambucq, jd. 29 j. J. A. Struijk, jm. 27 j. met J. M. Louwmans, jd. 26 j. F. Spetters, jm. 29 j. met W. D. Schoenmaker, jd. G. Vollebregt, weduwn. 52 j. met J. Verseput, jd. 34 j. W. van Westen, jm. 34 j. met A. Hendrikse, jd. 35 j.

Bevallen: C. de Waal geb. van Zon, d. M. Douw geb. Hogerheyde, z. M. de Waard geb. de Paepe, d. D. A. Adriaanse geb. Molegraaf, z. E. Phernambucq geb. de Pauw, d.

Overleden: D. de Vrieze. z. 8 maanden.

Verkoopingen en aanbestedingen.

Heden avond zijn alhier geveild:

I. Vijf kapitale houtzaagmolens, met daarbij behoorende arbeiderswoningen enz., in den Zaagmolenpolder, gemeente Middelburg.
II. 1 b. 44 r. 50 ell. bouwland.
III. 81 roed. 30 ell. weiland.
IV. 2 b. 22 roed. dijk.
V. zes houten huizen en erven.
VI. 3 b. 74 r. 65 ell. dijk. Zamen verk. voor f 22,500.
VII. Een woonhuis en erve, met pakhuis en tuin, binnen Middelburg, Seisdam, Q 29 en 30. Verk. v. f 3315.
VIII. Een dito aldaar, Seisdam Q 28. Verkocht voor f 1009.
IX. Eene houtloods en omheining. Verk. voor f 500.
X. Twee dito. Verkocht voor f 650.
XI. Vier dito. Verkocht voor f 1875.

Thermometerstand.

5 nov. 's av. 11 u. 36 gr.
6 „ 's morg. 7 u. 38 „ 's midd. 1 u. 44 gr. 's av. 11 u. 40 gr.
7 „ 's morg. 7 u. 41 „ 's midd. 1 u. 46 gr.

Voorloopige verslagen

VAN DE TWEEDE KAMER DER STATEN GENERAAL OVER DE

Staatsbegrooting.

Hoofdstuk XI (kolonien.)

In de eerste plaats wordt aangemerkt dat men door de velerlei gelegenheid tot het bespreken van de koloniale poli-

tiek veelal van algemeene beschouwingen is teruggehouden; maar dat er niet te min leden waren, die aan de beraadslagingen deelnamen, en die niet onopgemerkt wilden laten wat van regeringswege werd voorop gesteld, namelijk dat de minister de aanzienlijke directe en indirecte voordeelen, die het moederland van de kolonien geniet, toeschrijft aan de werking der koloniale instellingen, en het behoud dezer instellingen, welke zulke gelukkige uitkomsten opleveren, aanbeveelt.

Daarentegen is aangevoerd dat in de West-Indien een verouderd regeringsstelsel, volslagen gemis aan wetten en instellingen, evenredig aan den tegenwoordigen toestand der beschaafde maatschappij, en steeds stijgende te korten worden gevonden, en in de bezittingen in den oosterschen archipel een bestuur zonder de noodige zelfstandigheid; gebrekkige uitvoering van het regerings-reglement; een overal slecht geregeld financieel beheer, en aan het hoofd een minister van kolonien, die eigenmagtig beschikt over de schatten, 's lands eigendom, welke Oost-Indie afwerpt. Nooit kan, naar luid van het verslag, en volgens de leden die alzoo spraken, dergelijke stand van zaken, bij de klimmende eischen der schatkist, waarborgen van zekerheid geven, en meenen deze leden, ofschoon zich dankbaar verheugende in de zegeningen, die de kolonien nog jaarlijks over het moederland uitstorten, dat die zegeningen zijn verkregen, niet door, maar in weerwil der bedoelde instellingen.

Naar luid van het verslag is in al de afdeelingen ernstig aangedrongen op het indienen van eene wet op de verantwoording der koloniale geldmiddelen, en in de meeste afdeelingen van de behoefte gewaagd van eene wet op de indische pensioenen, ook in het belang der gepensioneerden.

Bij de in het verslag medegedeelde verschillende bedenkingen, is nog gewaagd van de wenschelijkheid, dat, na het intrekken van de recepissen, in Oost-Indie een als wettig betaalmiddel geldend muntpapier in omloop mogt worden gebragt, en is daarbij beweerd, dat ook het bestuur van de Java-bank daarmede instemt.

Provinciale staten.

Avondzitting van den 6 november.

Tegenwoordig de commissaris des konings, voorzitter, 33 leden en de griffier.

Afwezig de heeren de Lange, Moolenburgh, van Voorst Catshoek, Onghena en Vader *met*, en de heeren Vis, Sergeant, Schout Velthuys en van den Bosch, *zonder* kennisgeving.

De voorzitter opent deze najaarsvergadering in naam des konings.

Daarna worden voor kennisgeving aangenomen de schriftelijke mededeelingen, ingekomen van de vijf eerstgenoemde afwezige leden, behelzende dat zij verhinderd zijn de najaarsvergadering bij te wonen.

Hierop herinnert de voorzitter dat de heer S. J. Hoffman, lid dezer vergadering voor het hoofdkiesdistrict Hulst, zich wegens verplaatsing verpligt zag zijn ontslag aan te vragen, en te zijner vervanging is gekozen de heer dr. L. Hoelands Janssen. Hij stelt voor de geloofsbrieven te doen onderzoeken, en benoemt tot dat einde eene commissie, bestaande uit de heeren F. van Deinse, Dronkers en Pierssens.

De vergadering wordt geschorst, gedurende den tijd dat die commissie zich tot dat einde verwijdert.

Teruggekeerd, brengt zij bij monde van den heer F. van Deinse rapport uit, strekkende tot toelating van den heer Janssen als lid.

Dien overeenkomstig besloten, en de benoemde door den heer griffier binnengeleid zijnde, legt deze de voorgeschrevene eeden af en neemt zitting.

Geschiedt voorlezing van de volgende koninklijke besluiten:

a. van den 23 augustus jl., houdende goedkeuring van het besluit der provinciale staten van den 6 julij te voren, omtrent den verkoop van straatkeijen uit den weg van Zierikzee naar Zijpe;

b. van den 6 september jl., houdende goedkeuring van het besluit der provinciale staten van den 6 julij te voren, waarbij is goedgekeurd het gehouden beheer van gedeputeerde staten, met betrekking tot de inkomsten en uitgaven van de provincie over het dienstjaar 1858;

c. van den 6 september jl., houdende goedkeuring van de begrooting der enkel provinciale en huishoudelijke inkomsten en uitgaven voor 1861, welke stukken voor kennisgeving worden aangenomen.

Het quadruplicaat der door de algemeene rekenkamer gearresteerde rekening van den betaalmeester te Middelburg, wegens de provinciale fondsen over 1858; de staat van kosten van het provinciaal rijksbestuur voor de dienst 1861, en het algemeen verslag van de hoofddirectie van het instituut voor doofstommen te Groningen, zullen ter inzage van de leden ter griffie worden nedergelegd.

Alsnog wordt gelezen en voor kennisgeving aangenomen een brief van den minister van binnenlandsche zaken van den 16 augustus 1860, houdende mededeeling van de beschikking des konings op de adressen der gemeenteraden van Vrouwepolder en Krabbendijke, om toepassing van art. 36 der wet op het lager onderwijs van den 13 augustus 1857 (Staatsblad no. 103).

De voorstellen van gedeputeerde staten, betrekkelijk de adressen van de navolgende gemeentebesturen om toepassing van voorschreven wetsartikel, te weten van: *a.* den gemeenteraad van Clinge, *b.* dien van Hengstdijk, *c.* dien van Nieuwvliet, *d.* burgemeester en wethouders van St. Annaland, *e.* den gemeenteraad van St. Philipsland, *f.* dien van Philippine, *g.* dien van Scherpenisse, *h.* dien van Zaamslag, en *i.* dien van Retranchement; *k.* omtrent de aanvragen om renteloze voorschotten tot verbetering van wegen, tot het doen eener geldleening van f 28,000 ten laste der provincie en, dien ten gevolge tot wijziging der begrooting van enkel provinciale en huishoudelijke inkomsten en uitgaven over 1861; *l.* tot verbetering van het veer over het Sloe, en *m.* om H. van Roby, gepatenteerden veearts te Tholen, te belasten met het onderzoek van de aldaar ingevoerd wordende runderen en hem daarvoor eene jaarlijksche toelage van f 100 toe te kennen; worden naar de afdeelingen verzonden, zoomede een voorstel, door den heer F. van Deinse schriftelijk ingediend en behoorlijk ondersteund.

Dadelijk toegelaten om dit voorstel, nadat daarvan door den heer griffier voorlezing was geschied, toe te lichten, verklaarde de heer van Deinse, dat zijne bedoeling eeniglijk is om den termijn van teruggave van renteloze voorschotten tot verbetering van wegen, in plaats van op dertien, te stellen op vijf en twintig jaren. Daardoor meent hij dat aan vele bezwaren zal worden te gemoet gekomen, vooral bij voorschotten, aan polders verstrekt, als wanneer de teruggave over een betrekkelijk kort tijdsbestek te zware lasten oplegt aan de tegenwoordige pachters der daarin gelegene landerijen.

De volgende ingekomen adressen van J. Schansman, uitgever van het Sluisch weekblad, nieuws- en advertentieblad voor het voormalig 4e district van Zeeland te Sluis, houdende voorstel om voorschreven weekblad beschikbaar te stellen tot het *gratis* opnemen van de *officiëele* stukken van het provinciaal bestuur uitgaande, tot dat eene nadere overeenkomst met het gewestelijk bestuur dienaangaande zal zijn getroffen; van A. van Haaften te St. Philipsland, houdende verzoek om eene bijdrage uit de provinciale fondsen, ter verbetering van de afdamming van het Slaak, ter verbinding van het eiland St. Philipsland met de daartegen aanliggende dijken van Noordbrabant; van J. J. Brandt en A. Magielse te Middelburg, houdende aanbieding van een gedrukt exemplaar der door hen vervaardigde kaart van de provincie Zeeland;

worden na gedane voorlezing verzonden naar de commissie voor de verzoekschriften, terwijl de bij het laatste bedoelde kaart ter inzage van de leden zal worden nedergelegd.

De overgelegde presentielijsten der vergaderingen van gedeputeerde staten zijn mede ter griffie gelegd.

De voorzitter wijst daarop aan tot leden van de commissie voor de verzoekschriften, de heeren Fokker, de Casembroot en Uyttenhooven.

Hierop wordt overgegaan tot de splitsing der vergadering in afdeelingen, waarbij worden aangewezen als te behooren tot de eerste afdeeling, de heeren J. L. de Jonge, Pierssens, Mazure, Callenfels, Benteyn, de Jonge van Ellemeet, Uyttenhooven, Dronkers en Hoogenboom, en als leden van gedeputeerde staten, de heeren Becius en van Citters; tweede afdeeling, de heeren van Eck, Cau, Lantsheer, H. J. van Deinse, Hoelands Janssen, Bybau, van der Have, Verhagen en Snijder, en als leden van gedeputeerde staten, de heeren Buteux en van der Bilt; derde afdeeling, de heeren Egberts Risseeuw, de Smidt, Kakebeeke, Hammacher, W. M. H. de Jonge, de Casembroot, Blaaubeen, Hombach en F. van Deinse, en als leden van gedeputeerde staten, de heeren Sprenger en Fokker.

De leden worden uitgenoodigd zich na afloop der openbare zitting nog te willen onledig houden met het benoemen van voorzitters en ondervoorzitters der afdeelingen.

De heer Verhagen vraagt en bekomt hierna verlof om van gedeputeerde staten eenige inlichtingen te vragen, omtrent den stand van het door hen te geven gevolg aan het besluit, in de jongste najaarsvergadering genomen, tot inrigting van een ponteveer tusschen Kortgeen en Wolfaartsdijk.

De heer van Citters antwoordt hierop dadelijk namens gedeputeerde staten, dat dit collegie zich beijverd heeft om eene overeenstemming te bewerken tusschen de eigenaren van het bedoelde veer tusschen Noord- en Zuidbeveland, de daarbij betrokkene ambachtsheeren en gemeentebesturen; dat na eene langdurige correspondentie dit doel nog is afgestuit op de hooge eischen van partijen, en dat thans nadere inlichtingen zijn gevraagd, omtrent een laatstelijk door belanghebbenden gedaan aanbod om het veer te verpachten voor een tijdperk van 20 of 25 jaren. Eerst na de ontvangst van dat antwoord kan met zekerheid nadere uitvoering aan het besluit worden gegeven.

Nadat ook de heer Byban tot toelichting van dit onderwerp het woord had gevoerd, werd de vergadering tot nadere bijeenroeping gescheiden.

Buitenlandsche tijdingen.

Engeland.

Londen 4 november. The times vaart hevig uit tegen lord John Russell, over de bekende depeches aan onzen gezant te Turyn. Engeland, zegt het blad, had het wijze besluit genomen om in de italiaansche zaken onzijdig te blijven, en het is magtig genoeg om zich ook te onthouden van raadgevingen waar het toch niet wil handelen. En nu heeft de minister van buitenlandsche zaken het noodig geacht om eerst zijne afkeuring aan koning Victor Emmanuel te doen blijken van iederen aanval, het zij tegen Oostenrijk, het zij tegen Napels, en later, onder geheel veranderde omstandigheden, ook een geheel andere taal te voeren. Wat moet Italie en geheel Europa wel denken — zoo vraagt The times — van die twee depeches en hun afzender?

The morningpost daarentegen noemt de laatste depeche, eene zoo belangrijke verklaring als nog nooit gedaan is omtrent Engelands staatkunde in het italiaansche vraagstuk, en de ontwikkeling van de door lord Palmerston verkondigde grondstelling, dat de volken de beste regters over hunne eigene zaak zijn.

— The courtjournal zegt, dat de koningin voornemens is eene indische ridderorde in te stellen, welke zal worden verleend aan verdienstelijke hindoes en in Indie dienende Engelschen.

— Edward Moncane, de engelsche matroos die den prins van Wallis op de openbare straat te New-York beleedigd heeft, werd na te zijn aangehouden, weder vrijgelaten, doch eenige uren daarna in beschonken toestand gevonden. In het hospitaal Bellevue gebragt, overleed hij daar den 19 october jl. aan een aanval van delirium tremens.

Duitschland.

Weenen 2 november. De Wiener Zeitung kondigt aan dat H. M. de keizerin van Oostenrijk, die sedert eenigen tijd aan een hardnekkigen hoest lijdt, in gevolge voorschrift der geneesheeren den winter op Madera zal gaan doorbrengen.

— De indruk, welke het keizerlijk besluit tot invoering van hervormingen heeft gemaakt, kan nu althans eenigermate worden nagegaan. Over het geheel is de uitslag van zulk een onderzoek in den volsten zin des woords ongunstig te noemen. Terwijl men hier en in de overige Kroonlanden klaagt, dat Hongarye buiten verhouding is bevoordeeld, beweert men daar, dat de gedane concessie niets te beduiden heeft, zoo lang de vroegere constitutie niet in haar geheel weder wordt ingevoerd. Men wil vooral twee zaken, namelijk het regt om te oordeelen over te heffen belastingen en het bepalen van het te leveren contingent voor het leger. Al spoedig zal men hier officieel vernemen wat Hongarye verlangt, daar het te wachten is, dat op de eerste vergadering, ten gevolge van de nieuwe orde van zaken te houden, reeds het gevoelen der natie zal blijken.

— De Elberfelder Zeitung meent te weten, dat verscheidene leden der hoogere geestelijkheid in Duitschland, een brief tot den paus gerigt hebben, met de bede om Rome te verlaten, en in geval hij daaraan gehoor geeft, een der duitsche steden als wijkplaats te kiezen. De talrijke katholieke vereenigingen in Zuid-Duitschland, zijn volgens genoemd blad, voornemens zich in gelijken geest tot den paus te wenden.

Frankrijk.

Parijs 4 november. Naar men zegt, zal onze regering aanstaanden maandag of dingsdag eene nota ontvangen van prins Gortschakoff, met mededeelingen aangaande het resultaat der bijeenkomst te Warschau. Indien dit zoo is, dan zal men spoedig iets meer bepaalds nopens dat resultaat te weten komen.

— De koning van Sardinie heeft in een brief aan zijn schoonzoon, prins Napoleon, zich beklaagd over Frankrijks handelwijze te Gaëta. Het is op die wijze dat de keizer van 's konings ontevredenheid onderrigt is geworden.

— Onder de geruchten behoort, dat de turksche regering er in geslaagd is, eene leening te sluiten met den bankier Mirès.

— Heden deelde de Moniteur wederom twee rapporten mede van den vice-admiraal Charner, opperbevelhebber der fransche zeemagt in China, betreffende het deel dat de marine heeft genomen aan den strijd van 21 augustus, die geeindigd is met de inname der Peiho-forten. In het eerste rapport komt eene beschrijving voor van de middelen, door de Chinezen gebezigd om de Peiho te versperren. In het tweede, gedagteekend Tientsin, 25 augustus, wordt de aankomst der eskaders voor die stad gemeld.

— Naar men verneemt zal de heer Magne, minister van justitie, stellig aftreden en, in plaats van den heer Barthe, tot eersten directeur van de rekenkamer benoemd worden.

— Bij beschikking van den minister van binnenlandsche zaken is bepaald, dat een blad, hetwelk door eene waarschuwing is getroffen, gedurende twee maanden niet op de straat mag worden verkocht.

— De heer John Lemoine heeft een artikel in het Journal des débats geschreven ten gunste van Italies eenheid. De schrijver maakt de opmerking, dat eene ontwikkeling der verschillende onafhankelijke nationaliteiten meer in het karakter en de geschiedenis der Italianen gelegen is; maar er is een feit, dat de tegenstanders der eenheid uit het oog verliezen, dat is, dat Italie geen keus had. Italie moet nu één zijn om onafhankelijk te wezen, zoo als het onafhankelijk moet zijn om één te wezen. Het blad besluit zijne beschouwingen aldus: Het eerste belang dat Europa heeft, is de vrede. Sedert meer dan veertig jaren, is de staat van zaken in Italie de grootste bron geweest van tweedragt en onrusten in Europa, en zoo lang Italie niet bevredigd zal zijn, zal er geen duurzame vrede in Europa wezen. Hierbij houde men wel in het oog, dat Italie bevredigd moet worden, omdat het ontevredenheid [illegible]

[illegible] het gemeenschappelijk heeft om bevredigd te worden. En het zijn niet de volken, maar in tegendeel de regeringen in Italie, [illegible] vijftig jaar in opstand zijn; zij zijn het die in onmiskenbare oppositie zijn, niet alleen tegen de billijkheid, de moraal en de menschelijkheid, maar ook tegen het gemeenschappelijk belang van alle regeringen.

— Een aantal leden van vrijwillige schutterkorpsen in Engeland hebben het voornemen opgevat om gezamenlijk Parijs te bezoeken, met het doel om de aaneensluiting tusschen Engeland en Frankrijk te bevorderen, en zij hebben op hun plan de goedkeuring van keizer Napoleon doen vragen. Hierop is van wege Z. M. in een schrijven van 29 october jl., hetwelk door Le constitutionnel wordt medegedeeld, het volgende geantwoord:

„De keizer ziet met genoegen al wat kan bijdragen om de betrekking tusschen Engeland en Frankrijk vriendschappelijker en inniger te maken. Het plan van een uitstapje van [illegible] naar Parijs is dan ook door Z. M. naar behooren [illegible], en de ontvangst, welke uwen landgenooten hier [illegible], zal het doel hetwelk gij beoogt waardig zijn.

„Wat betreft tijd en plaats der landing en de andere bijzonderheden, dat alles moet geheel aan uw goedvinden worden overgelaten. Anders zou deze manifestatie veel verliezen van de [illegible]willigheid, welke hare waarde uitmaakt. Doch gij kunt op alle mogelijke tegemoetkoming rekenen."

Dien ten gevolge worden thans in Engeland, met goedvinden van den britschen minister van oorlog en van den opperbevelhebber der britsche landmagt, aanstalten voor de uitvoering van het plan gemaakt, hetgeen echter geheel aan particulieren overgelaten wordt en zonder eenige regtstreeksche tusschenkomst van de overheid plaats heeft. De betrokken spoorwegmaatschappijen in Frankrijk en Engeland hebben zich [illegible] de vrijwilligers voor veel verminderde vrachtprijzen over te brengen.

— Alhier wordt verzekerd, dat de fransche expeditie, zoodra de zaken in China vereffend zullen zijn, eenen togt naar [illegible] zullen ondernemen, om in dat rijk het ontzag voor Frankrijk, hetwelk door den schier vruchteloozen afloop der vorige expeditie tegen dat land vrij wat verminderd is, te herstellen. Dit berigt wordt door la Patrie, bevestigd.

— De markies de Larochejaquelin, wiens brief aan den bisschop van Poitiers in de Armoni van Turyn was opgenomen, ten gevolge waarvan dit blad werd in beslag genomen, [illegible] eene nieuwe [illegible] brochure gereed tegen Sardinie onder den titel van: La politique nationale.

Italie.

Het nog in ons vorig no. medegedeelde telegram betrekkelijk een veldslag aan de Garigliano, wordt door nadere berigten bevestigd. Er blijkt dat het plaatsje Mola di Gaëta, hetwelk door generaal Sonnaz is bezet, ofschoon niets gemeens hebbende met de stad Gaëta, en op acht mijlen ten noordoosten daarvan gelegen, voor de Napolitanen van groot gewigt was als punt van verdediging.

Overigens is er geenerlei nieuws, dan het berigt dat de vice-admiraal Lebarbier de Tinan, bevelhebber der fransche vloot, ook op formele wijze schijnt geprotesteerd te hebben tegen eenige handeling der sardinische marine aan de monden der Garigliano, en hij moet aan Frans II verzekerd hebben dat [illegible] de sardinische marine geene operatien in de golf van Gaëta [illegible] toelaten.

— Volgens eene depeche uit Turyn zou koning Victor Emmanuel op weg naar Napels zijn. Daar men tot dusver [illegible], dat deze vorst zijn intrede in deze hoofdstad [illegible] koning Frans het grondgebied zijns rijks [illegible] zou men daaruit kunnen opmaken dat de val [illegible] vervucht wordt.

— De Opinione geeft een berigt uit Umbrie, volgens hetwelk [illegible] gemeenten in de provincie Viterbo voor de aanhechting aan Piemont is komen stemmen, niettegenstaande hun gewest door fransche troepen bezet is, en in weerwil der [illegible] pauselijke gendarmes.

— De berigten uit Rome [illegible], dat de moeijelijkheden van het pauselijke gouvernement [illegible] [illegible] blijkt het, dat de minister [illegible] de kardinaal Antonelli zich volstrekt niet met [illegible] verstaan. De heer Antonelli wordt door de [illegible] kardinalen ondersteund, doch de heer de [illegible] over het officiele dagblad der stad [illegible] waarop in dat orgaan mededeeling is gedaan [illegible] den hertog de Grammont toegeschrevene [illegible] bewijze strekken van het ge[illegible] van dat regeringsorgaan kan worden [illegible].

— [illegible] de dictator het aanbod eener [illegible] genees- en heelkundigen [illegible] hospitaal, ten dienste der zuid-italiaansche armee, heeft aangenomen.

Zeetijdingen.

Sedert 5 dezer zijn ter rede van Vlissingen gepasseerd, bestemd voor Antwerpen: *Edward*, gez. J. Ahrens, *Bazares*, gez. C. Sager, beiden van Riga; *Columbus*, gez. C. Schröder, Pitea; *Emma*, gez. Kagelmacher, Koningsberg; *Familie*, gez. Heansen, Oostzee; *Arethusa*, gez. Rhetz, Memel.

Voor Gent bestemd: *Conferendsraad Frescha*, gez. C. Christense, Skelefsee; *Prins Chr. August*, gez. J. H. Hansen, *Geesina Geertruida*, gez. de Boer, beiden van Riga.

— Naar zee vertrokken: *Ceres*, gez. Schmidt, Konstantinopel; *Effort*, gez. Perkins, Sunderland; *Edward & John*, gez. Jonis, Engeland; *Fredrik & Franz*, gez. Vagt, Newcastle; *Lessing*, gez. Vick, Cardiff; *Reine*, gez. Bugish, Memel; *Carl Franz*, gez. Schröder, Newcastle; *Laura*, gez. Bulord, Stralsund; *Ebenaezer*, gez. Brook, Hartlepool; *Ann Jeanet*, gez. J. Clark, Londen; *Eliza*, gez. Leonard, Maldon; *Windau*, gez. Pynet, Riga; *Nuevo Carmenta*, gez. Hormacchea, St. Sebastiaan; *Grenadille*, gez. IJon, Santander, *Plata*, (s) gez. Mason, Goole.

Betaling van coupons.

De coupons der 4 pct. russische certificaten in zilver, 1e, 2e en 4e leening, administratie Hope & co., Ketwich & Voombergh en wed. W. Borski, verschenen 1/13 augustus 1860, worden betaald met f 17,25.

De coupons van certificaten van russische fondsen, uitgegeven door het algemeen kantoor van administratie, onder directie van Stadnitski & van Heukelom en verschenen 1 julij 1860, worden betaald, die van 6 pct. in assignatien groot Rs. 30 met f 14,71, die van 6 pct. in zilver, groot Rs. 15 met f 25,76, en van de certificaten uitgegeven door van Vloten & de Gijzelaar; die van 6 pct. in assignatien met f 14,65, en die van 6 pct. in zilver met f 25,65.

Handelsberigten.

Graanmarkten.

Amsterdam 7 november.

Tarwe en gerst flaauw.

Raapolie op zes weken f 43¼. Lijnolie op zes weken f 31¾

Prijzen van effecten.

Amsterdam 7 november.

Nederland.	Certific. Werkelijke schuld	2½	pct.	62⅛
	dito Nationale dito	3	„	—
	dito dito dito	4	„	97½
	Aand. Handelmaatschappij	4½	„	129¾
Rusland.	Oblig. 1798/1816	5	„	101⅜
	Certific. Hope & co.	4	„	77½
	dito dito 1855, 6de serie	5	„	95⅛
	dito	6	„	57⅜
	Aand. spoorweg			207
	Leening 1860. (contant)	4½	„	89⅝
Polen.	Schatkistobligatien	4	„	78¾
Spanje.	Obligatien	1¾	„	39½
	dito binnenlandsch	3	„	47⅛
	Certific. coupons bewijzen			—
	Crediet instelling			—
Oostenrijk.	Obligatien Weener metalliek	5	„	45⅝
	dito amsterdamsche	5	„	66¾
	dito nationale	5	„	52¾
	dito 1847/1852	2½	„	24⅝
	Bank actien	3	„	—
Belgie.	Certificaten bij Rothschild	2½	„	—
Portugal.	Obligatien	3	„	44⅜
	dito nieuwe	3	„	42⅛
Grenada.	dito			13$\frac{5}{16}$
Venezuela.	dito	2½	„	21⅛
Illinois.	dito	7	„	91⅞
Mexico.	dito	3	„	—

Londen, 6 november, ten 12 ure. Consols 93.

Weenen, 6 nov. (slotprijzen) Metalliek 5 pct. 65,65.

Parijs, 6 nov. (slotpr.) 4½ pct. compt. —,— 3 pct. 69,90

Prijzen van coupons en losbare obligatien.

Amsterdam 5 november.

Metalliek f 21,70; Napelsche f —,—; Diverse engelsche in £ f 11,65; Engelsche Russen f 11,82½; Fransche f 55,37½; Belgische f 55,87½; Prussische f 35,06¼; Spaansche piasters f —,—; Spaansche coupons per fl. f —,—; Hamb. Russen f 34,12½; Russische in zilveren roebels f 34,75; Poolsche in fl. f 26,87½; Nationale metalliek f 28,80; Dollars f —,—

Weldadigheid.

Door ds. Slotemaker is weder met dankzegging ontvangen voor de noodlijdenden aan de Hoofdplaat, uit de kerkcollecte Nieuwerkerk, dingsdag avond, van M. M. twee coupons Rusland 6 pct. no. 10463 en 10678 à f 14,65.

Boekaankondiging.

De verheffing van Europa tegen Napoleon I, door Heinrich von Sybel. Uit het Duitsch vertaald door dr. D. Burger jr., rector te Amersfoort, met eene inleiding van mr. G. W. Vreede, hoogleeraar te Utrecht.

Sinds de laatste jaren is het vraagstuk van 's lands verdediging aan de orde van den dag. De hoofdgrieve tegen de zich opvolgende ministers van oorlog was vooral gelegen in de onbestemdheid, waarmede deze vraag door hen werd beantwoord. De mannen van het vak droegen de meest uiteenloopende gevoelens voor, hoe tegen een buitenlandschen vijand ons vaderland moest verdedigd worden. Terwijl het groote publiek tegenover andere kwestien van niet minder belang zich geheel onverschillig betoonde, had dit vraagstuk de eer de aandacht van allen en van alle standen tot zich te trekken.

Het zelfde verschijnsel werd ook buiten onze grenzen, ook in den vreemde, opgemerkt. De enkele herinnering aan de algemeene wapening in Engeland, en aan de maatregelen daar te lande tegen een inval op de kusten genomen, bewijst dat het voorgevoel van een naderenden oorlog niet alleen bij den kalmen Nederlander bestaat. Hoe zeer ook de Duitscher door de algemeene vrees is aangegrepen, kan uit een der jongst verschenen brochures blijken, waarin een russisch krijgskundige van hoogen rang de krijgstaktiek der Franschen heeft ontwikkeld, opdat zijne medestrijders minder onvoorbereid, als 't noodig zal zijn, ten strijde zullen gaan.

Uit dit alles volgt, dat het woord van Napoleon III, „l'empire, c'est la paix, weinig geloof vindt: en dat Europa de verbeterde lezing: „le pire c'est la paix" meer in den geest van den franschen keizer acht. Daargelaten de vraag, of de geschiedenis van het tweede keizerschap het algemeen vermoeden bevestigt of weerlegt, 't geen voor de meesten onzer lezers wel niet twijfelachtig zal zijn, mag het een schoon onderzoek heeten, na te gaan, wat de eigenlijke kracht van een volk uitmaakt. Waarin is het afdoende middel ter verdediging van een volk tegen de onderdrukking van een vreemden vijand gelegen?

Niets dan de geschiedenis kan ons dit leeren. Alle bespiegeling, die niet gebouwd is op juiste waarneming der feiten, is onnut en onvruchtbaar. „Gelijk voor den natuuronderzoeker — het zijn schoone woorden van von Sybel — niet de enkele verschijnselen van licht, warmte en kleur het ware voorwerp der wetenschap is, maar de natuurwet, die daaraan ten gronde ligt; zoo begint ook voor den geschiedschrijver het eigenlijke weten eerst met de som van alle enkele dingen, met de kennis der zedelijke wetten, die in de verrigtingen der menschen aan den dag komen, en zoo moet ook voor den staatkundige de geschiedenis geen jagen naar overeenkomsten noch eene verzameling van vergelijkingen zijn, maar een zedelijk onderwijs, eene school der gezindheid." Een onderzoek van het verleden, dat, om de geneesmiddelen voor de kwalen van dezen tijd te kennen, naar volkomen gelijke toestanden zoekt, zal nimmer vruchten afwerpen voor het leven. Immers, die volkomen gelijke toestanden bestaan niet. De mensch blijft niet altijd de zelfde: maar daarom zijn er toch geen twee menschen te vinden, die geheel het zelfde karakter hebben. Komen ooit twee bladen van den zelfden boom overeen? Men moet uit de geschiedenis de wetten opzoeken, die het leven van den enkelen mensch, de individu, en van de volken regelen. Kent men deze, dan zal het niet moeijelijk zijn den algemeenen regel te vinden, volgens welken én de individu én de volken moeten geleid worden. Neem bijv. twee kinderen; de een is tot stil peinzen geneigd, de ander is levendig van aard. De ware opvoeder, die het waarachtig geluk dezer beide kinderen wil, zal naauwlettend nagaan, op welk eene verschillende wijze mannen, die hun leven met gunstigen uitslag aan de opvoeding der jeugd hebben gewijd, zulke kinderen gewoon waren te behandelen. Hij zal letten op het verschil van omstandigheden, en zoo, geleid door eigen ondervinding en met de ervaring van deskundigen verrijkt, zijne moeijelijke taak behartigen. Het is mogelijk, dat hij door zijn onderzoek er toe komt, om een geheel anderen weg in te slaan, dan anderen voor hem in schijnbaar gelijken toestand zijn gegaan. Doch het verschil zal zich bepalen tot bijkomende zaken, en niet tot de rigting zelve zich uitstrekken; het is bijv. zeker, dat hij den peinzenden knaap geheel anders zal behandelen dan den levendigen, en dat hij voor den eersten meer opwekking dan voor den laatsten zal noodig rekenen.

Doch keeren we van dezen uitstap weder, die alleen ten doel had door een voorbeeld duidelijk te maken, hoe de geschiedenis nuttig kan nagegaan worden. Slaan we den zelfden weg in om te zien, waarin de eigenlijke kracht van een volk bestaat.

Het is een zeer bekende leer, die vooral door ultramontaansche bladen wordt gepredikt, dat in de concentratie van alle magt in de hand van een enkele, in het vorstelijk despotisme in een woord, de voornaamste kracht en de eigenlijke bron van alle heil der volken gelegen is.

Jammer, dat de geschiedenis die uitspraak niet bevestigt. De gewone kennis van Napoleons veldtogten is voldoende om het magtelooze van dat wapen te doen erkennen. En kon het anders? Wanneer de magt van den vorst het eenigst verdedigingsmiddel is, dan zijn de volken verloren, zoodra die magt onmagtig blijkt te zijn. Valt dan de regering, wijkt de vorst uit het land, dan [illegible] geworden. De jongste gebeurtenissen in It[illegible] [illegible] meest onleerzame geleerd[illegible]

Welligt zal een krachtig leger meer vermogen. Het is zoo, dapperheid vermag veel: doch dit is geene gave, bij besluit te geven. En, de sterke wordt door den sterkeren verwonnen. Heeft Oostenrijk in den oorlog van 1809 geene groote legers gehad? Had het geene bekwame veldoversten? Was voor de verpleging van het leger niet gezorgd? Was de oorlog niet populair? Men oordeele: „In maart 1809 stonden overal de (oostenrijksche) legers gereed en waren digt aan de grenzen vooruit geschoven. De meest beproefde harer veldoversten en tevens de meest algemeen beminde der prinsen, de aartshertog Karel, stond met 170,000 man in Bohemen, aartshertog Johan met 60,000 tegen Italie, aartshertog Ferdinand met 35,000 man tegen Warschau." Bovendien had de aartshertog Karel, als minister van oorlog, „in korten tijd het meest buitengewone voor de versterking van het leger, voor eene eenvoudige en doeltreffende dienst, voor eene goede en overvloedige verpleging der troepen verrigt. Binnen twee jaren bragt hij het aantal der *linietroepen op* 350,000 man en, in junij 1808, onmiddelijk na het uitbreken van den spaanschen oorlog, volgde daarop het bevel om uit alle mannen van 18 tot 41 jaren eenen tot de verdediging van den vaderlandschen grond bestemden landstorm als ruggesteun van het bestaande leger *op te rigten. — Na weinige maanden bevatten de lijsten van dezen* nationalen landstorm niet minder dan 445,000 man." Reusachtig noemt ge zulke maatregelen. Me dunkt, zoo ooit een leger een vijand kan weerstaan en den vaderlandschen grond tegen vreemde overheersching met goeden uitslag verdedigen, dan moest het aan deze scharen *gelukken. En wat was de uitslag? Behalve éene zegepraal, een reeks* van nederlagen, en ten slotte een vernederende vrede en verlies van grondgebied.

Raadselachtig vindt ge dien afloop welligt. Toch is ze 't niet. De kracht van een volk bestaat niet in de magt der regering, niet in de sterkte van zijne legers, maar in den volksgeest zelven. Zoo lang „au banquet de la vie" slechts weinigen zijn gezeten, is het voor de minder begunstigden vrij onverschillig, wie de meer begunstigden zijn. De mensch oogst gaarne vruchten van zijn arbeid en is ontevreden, wanneer anderen het loon genieten van zijne moeiten. Een volk, dat niet voor zijn eigen geluk strijdt, kan niet zegevieren. En geen volk is gelukkig, dat niet vrij is. Het is de onsterfelijke verdienste van Karl vrijheer von Stein dit ingezien en toegepast te hebben. Hij begreep dat geene opheffing uit den diepen val voor Duitschland mogelijk was, zoo de werkzaamheid van den staat niet gesteund werd door de geestdrift van een vrij volk. Als pruissisch minister sloeg hij daarom handen aan het werk, en trachtte door krachtige hervormingen, die diep in het volksleven ingrepen, de natie tot de vrijheid op te voeden en daardoor de kracht van den staat te verdubbelen. „Zoo werd allereerst de naaste vrijheid van ieder enkel persoon, de vrijheid van den arbeid hersteld. Iedere soort van dienstbaarheid der boeren werd afgeschaft, de verdeeling der landerijen veroorloofd, aan iederen burger het aankoopen van adellijke goederen vergund. Voor stad en land werd volkomene vrijheid van beroep uitgesproken, de voorregten der steden en de banden der gilden werden opgeruimd, en in korten tijd openbaarde zich de heilzaamste vooruitgang van den middelstand. Voor de staatkundige inrigting des volks werd een wezenlijke stap gedaan door een nieuw stedelijk reglement, dat aan de burgers het kiezen der gemeentelijke overheden, en aan deze het bestuur der gemeentelijke belangen met groote onafhankelijkheid opdroeg" enz. Zoo werd de belangstelling des volks opgewekt, opdat in den aanstaanden opstand tegen de fransche dwingelandij, die Stein regelde, ieder soldaat zou gevoelen voor zijn eigen zaak, voor haardstêe en altaren te kampen. Doch de aangevangen hervorming bepaalde zich niet tot de uiterlijke inrigting van den staat, maar strekte zich ook tot de innerlijke stemming des volks uit. Fichte, Arndt, Jahn en Schleiermacher trachtten het geestelijke leven der natie in dienst te doen treden van het *éene* heerschende denkbeeld, de bevrijding des vaderlands. En zoo magtig heeft deze *éene* man op zijn tijd gewerkt, dat zijn invloed is gebleven, ook toen hij, als minister afgetreden, voor den franschen dwingeland van land tot land moest vlugten. Op het slagveld van Leipzig en in den volkenslag van Waterloo is het gebleken, dat de volksgeest het eenige wapen tegen dwingelandij en overheersching is.

Het is niet te ontkennen, dat zulk eene eenvoudige waarheid, door jaren lange verdrukking geleerd, duur betaald is. Doch des te meer betaamt het het nageslacht, zulke lessen niet te veronachtzamen. Ons volk heeft geene behoefte aan deze uitstekende voorlezingen van den Munchener hoogleeraar, met een zeldzaam historisch talent geschreven, om de vrijheden te leeren kennen, die eene natie met liefde voor zijne regering en den geboortegrond doen strijden; doch het is goed, zich te verplaatsen in verloopen tijden, waarin die zegeningen nog tot de „vrome wenschen" behoorden, opdat het rustig bezit een warm gevoel van dank aan de Voorzienigheid wekke, de liefde en de gehechtheid sterke, en den moed en het zelfvertrouwen verhooge. Wie niet wil ondergaan, kan niet bezwijken. Welke aanslagen de dubbelhartige Janus, die den franschen keizersstoel heeft bemagtigd, tegen de rust van Europa en tegen den vrede van ons land ook beramen, zij zullen schipbreuk leiden, als eensgezindheid en zelfopoffering ter wille van het algemeen belang den tegenstand der volken steunen. Nederland heeft een krachtige verdedigingslinie: het zou, zoo we hopen, in den strijd toonen een moedig leger en bekwame aanvoerders te bezitten: doch onverwinnelijk zal het eerst dan zijn, als ieder onzer bereid is liever de dijken door te steken en een nieuw vaderland op vreemden grond te zoeken, dan aan de leuze van den eersten Willem ontrouw te worden: Je maintiendrai.

Middelen van vervoer.

STOOMBOOTDIENST
TUSSCHEN MIDDELBURG EN ROTTERDAM.

Uren van vertrek in November.

VAN MIDDELBURG:				VAN ROTTERDAM:			
Donderdag	8	's morg.	7 ure.	Vrijdag	9	's morg.	5,30
Vrijdag	9	„	7,30	Zaturdag	10	„	6 ure.
Zaturdag	10	„	8,30	Zondag	11	„	6
Zondag	11	„	9,30	Maandag	12	„	7
Maandag	12	„	10,30	Dingsdag	13	„	7
Dingsdag	13	„	11	Woensdag	14	„	8,30
Donderdag	15	„	6	Vrijdag	16	„	9,45
Vrijdag	16	„	6	Zaturdag	17	„	9,45
Zaturdag	17	„	6	Zondag	18	„	9,45
Zondag	18	„	6	Maandag	19	„	10,30
Maandag	19	„	6	Dingsdag	20	„	10,30
Dingsdag	20	„	6	Woensdag	21	„	10,30

Advertentien.

25jarige Echtvereeniging
van
J. B. ENGELMAN en E. M. POELMAN.
Middelburg, 8 November 1860. HUNNE KINDEREN.

Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER Vrouwe S. ZONNEVIJLLE, geliefde Echtgenoot van
Aardenburg, E. A. VERMERE.
den 1 November 1860.

Voorspoedig bevallen van een' ZOON MARIA STEENDIJK, geliefde Echtgenoot van T. VAN HEEL.
Goes, den 6 November 1860.

Bevallen van een' Zoon Vrouwe A. J. CALLENFELS — DE SMIT VAN DEN BROECKE.
Vlissingen, 4 November 1860.

VEREENIGING
Tot bevordering van den Tuinbouw.
Wegens plaatsgebrek zal de Algemeene Vergadering, IN PLAATS van in de Societeit de Vergenoeging, gehouden worden, op Donderdag middag ten 12 ure, in het **Schuttershof de Edele Handboog.**
Namens het Bestuur,
M. J. VAN VISVLIET,
waarnemend Secretaris.

MARINE.
OPENBARE AANBESTEDING bij inschrijving, op Woensdag den 14 November 1860, des voormiddags ten 11 ure, van:
Het successivelijk weghalen van 's Rijks Werven en Droogedok te Vlissingen, van al de gedurende het jaar 1861 voorkomende MOT en KRULLEN;
volgens de Voorwaarden, welke ter lezing liggen ten Burele van den Hoofdingenieur der Marine aldaar.
De Inschrijvingsbiljetten, ingevuld overeenkomstig Art. 8 dier Voorwaarden, zullen, op Zegel en behoorlijk gesloten, uiterlijk op voorschreven dag en uur ter Secretarie van opgemelde Werf moeten bezorgd zijn.
Vlissingen den 27 October 1860.
De Directeur en Kommandant der Marine,
DE SMIT V. D. BROECKE.

HERBESTEDING
in het GASTHUIS te **Vlissingen**, op Dingsdag den 13 November 1860, des voormiddags ten 10 ure, van

Levensmiddelen, Brandstoffen, Zeep, Laken, Linnen-, Katoenen- en Wollen Stoffen, en AANBESTEDING van **Schoeisel** en **Schoenleder**, alles benoodigd voor de dienst van 1861, en de **Spijsbereiding** van 1860 op 1861. Informatien bij den Amanuensis en Rentmeester der Gestichten, Bierkade, wijk D no. 8.

HOUTWAREN.
De Curators in het Faillissement der anonyme Handelssocieteit, onder benaming van DE NIEUWE SOCIETEIT DER ZAAGMOLENS, gevestigd te **Middelburg**, daartoe behoorlijk gemagtigd, zullen op Maandag den 12den November 1860 en volgende dagen, telkens des voormiddags ten tien ure, eerst aan de Zaagmolens en daarna aan de Houtloodsen op den Seisdam te Middelburg, ten overstaan van den Notaris PIETER VAN DE GRAFT, in het openbaar verkoopen
eene zeer aanzienlijke partij
GEZAAGDE EN ONGEZAAGDE HOUTWAREN,
liggende aldaar, en drie dagen vóór den Verkoop te bezigtigen.
Notitien dezer Veiling, op franco aanvrage, te verkrijgen ten Kantore van gemelden Notaris te Middelburg.

ATTENTIE.
UIT DE HAND TE KOOP eene partij gave regtstammige **OLMEN BOOMEN**, bijzonder geschikt voor Werkhout. Te bevragen bij ARIE POLDERDIJK, op de Hofstede DE EENDRAGT, te Nieuw- en St. Joosland.

EIKEN MESTPUT- EN SCHUTTING-PALEN,
van ƒ 1,25 en hooger, te bekomen op DE WERF DE VOLHARDING, benevens meer ander zeer **geschikt Oud EIKEN** en **GREENEN HOUT** voor inrigting van Stallingen, Schuren en Boerderijen, tot civiele prijzen.

TE KOOP **een Span Bruine PAARDEN** (Ruins), zes jaar oud, geschikt tot alle werk, bij W. H. BUNS.
Brieven franco.

IN LOSSING **Brusselsche KAGCHELKOLEN**
voor GEBROEDERS BOUDEWIJNSE.

In Lossing (net onder de Kraan) Schipper BEZEMER, met puike **Winter-Aardappelen** à ƒ 2,90 de Mud, voor DEKKER, Smallekade; die ook nog te koop heeft Uitlandsche Poot- of Zet-Aardappelen, en bij wien weder ontvangen zijn Kistjes **Wagensmeer** van één Kilo, à 30 cent.

Door deze maak ik ondergeteekende het geëerde Publiek bekend, dat **de Twist** van gepasseerden Woensdag-avond den 31 October 1860, tusschen mij en J. H. SANDERS te Vlissingen voorgevallen, alleen de schuld aan mij te wijten is, en genoemde Persoon daartoe volstrekt geen aanleiding heeft gegeven; waarvoor ik dan ook beleefdelijk verschooning heb gevraagd.
Vlissingen, 6 November 1860. B. C. ENGELBERTS.

Men verlangt in een' Manufactuurwinkel in Zeeland een **Jong Mensch**, met het vak bekend en van de P. G. Adres onder de lett. D. G. aan het Bureau dezer Courant.

Op een Handelskantoor hier ter Stede verlangt men een aankomende **Jongeling**. Adres aan het Bureau dezer Courant, lett. H., met opgaaf van ouderdom en eigenhandig schrift.

Tegen half November eene Burger-**Dienstmeid** benoodigd, Nieuwstraat, H 45.

DE HOLLANDSCHE SOCIETEIT VAN LEVENSVERZEKERINGEN,
opgerigt in den jare 1807, te Amsterdam,
gaat, blijkens de Tarieven, verkrijgbaar ten Kantore der Directie en bij HH. Correspondenten, CONTRACTEN VAN LEVENSVERZEKERING van onderscheiden aard aan, — verzekert WEDUWEN- en WEEZEN-PENSIOENEN, — en geeft LIJFRENTE-BRIEVEN uit, zoowel dadelijk ingaande als uitgestelde.
De Directeur,
P. LANGERHUIZEN.
KANTOOR: Reguliersdwarsstraat, bij het Koningsplein, X 381.
Correspondenten in de Provincie Zeeland:
Te Middelburg, de Heer W. M. ENGELBERTS,
„ Zierikzee, „ de Heer Jhr. W. D. DE JONGE.

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.